

28. april – Delavski spominski dan

VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU STA TVOJA PRAVICA!

Epidemija COVID-19 v razmerah, ko eden od treh dela od doma in ko je na ostalih delovnih mestih potrebna posebna previdnost, jasno razkriva pomen varnosti in zdravja pri delu za življenje in smrt.

Zaradi COVID-19 je v Evropski uniji umrlo 530.000 ljudi¹ in nešteto med njimi se jih je okužilo na delovnem mestu. Za njimi žalujemo in njihovim najbližjim izražamo sožalje in solidarnost. Spominjamo pa se tudi v preteklem letu umrlih zaradi poklicnega raka ter drugih poklicnih bolezni in nezgod pri delu: samo v Evropi jih je bilo preko 100.000.

Čeprav cepljenje prinaša upanje, pa ostajata varnost in zdravje pri delu absolutna prioriteta ne le prihodnjih mesecev ampak še dlje. Varnost in zdravje pri delu nista dar oblasti ali vzornega delodajalca: varnost in zdravje pri delu sta TVOJA pravica. Pravica, za katero se sindikati borimo!

Vsak delavec v Evropski uniji ima pravico do delovnih razmer, ki upoštevajo njegovo ali njeno zdravje, varnost in dostojanstvo². Zakonodaja EU³:

- zavezuje delodajalce, da delavcem v vseh pogledih zagotovijo varnost in zdravje delavcev v zvezi z delom,
- terja, da zakon zagotovi zaščito zdravja in varnosti vseh delavcev, in
- daje delavcem pravico do obveščanja in posvetovanja o ukrepih za zagotovitev varnosti in zdravja pri delu ter do svojega zastopnika za varnost in zdravje pri delu.

To pomeni odgovornost delodajalcev za očitna tveganja, kakršna so izpostavljenost nevarnim snovem, premeščanju težkih bremen in ponavljajoči se gibi, kakor tudi za manj priznana tveganja, kakršna so z delom povezani stres ter nadlegovanje in trpinčenje na delovnem mestu.

Kljub jasno določenim pravicam pa varnost in zdravje pri delu še zdaleč nista zagotovljena vsem delavcem. Od delavcev, ki bi pri svojem delu morali biti zaščiteni z osebno varovalno opremo, ta včasih ali pa sploh ni zagotovljena enemu od treh delavcev v Bolgariji, Slovaški in Španiji ter kar polovici delavcev v Češki in Grčiji. Med COVID-19 epidemijo mnogi nepogrešljivi delavci, med katerimi so bile v dejavnosti nege in čiščenja večinoma ženske, niso imeli primerne osebne varovalne opreme. Isto velja

¹ podatek na dan 25. februar 2021

² 31. člen Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (2010/C 83/02)

³ Direktiva o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja delavcev pri delu (89/391/EGS)

za prekerne delavce, ki so zaradi svoje omejene socialne varnosti kljub izraženim simptomom okužbe s koronavirusom prisiljeni delati naprej.

Mnogim delavcem ni bila omogočena medosebna varnostna razdalja. Delo na domu prinaša dodatna tveganja, kakršen je porast nasilja v družini (v nekaterih državah EU ga je bilo v času omejitve gibanja za tretjino več), podaljšanje delovnega časa brez možnosti odklopa in pomanjkanje primerne opreme za delo na domu. Vedno več ljudi dela preko digitalnih platform, zaradi česar narašča število tistih, ki delajo brez ustrezne zaščitne opreme – le 35 % platformskih delavcev poroča, da je njihova platforma ukrepala, da bi jih zaščitila med pandemijo.

Sindikati in delavski zaupniki za varnost in zdravje pri delu imajo pomembno vlogo za varnost in zdravje pri delu. Vsakdo, ki dela in mu je mar za lastno zdravje in varnost, se naj včlani v sindikat in preveri, če delavski zaupnik obstaja. Sindikat lahko poskrbi, da so delavski zaupniki izvoljeni in upoštevani s strani vodstva.

Sindikati se borijo za boljšo varnost in zdravje pri delu tako na delovnem mestu kot v zakonodaji. Dosegli so že sprejem evropskih mejnih vrednosti poklicne izpostavljenosti za številne rakotvorne snovi ter se borijo za nove dodatne in za zaostritev obstoječih. Sindikati terjajo več zakonskih določil o odgovornosti delodajalcev za obvladovanje stresa in bolečin v hrbtu (ter za ostala tako imenovana mišično-kostna obolenja). Sindikati terjajo naj poklicna varnost in zdravje postaneta temeljna delavska pravica, kot je to že opredelila konferenca Mednarodne organizacije za delo ob svoji stoletnici leta 2019.

Varnost in zdravje pri delu nista pravica zgolj na Delavski spominski dan oziroma zgolj v času pandemije. Sta dobesedno tvoja pravica za vekomaj!

[ETUC](#) (Evropska konfederacija sindikatov), v katero je od leta 1999 včlanjena tudi [ZSSS](#)

[ETF](#) (Evropska federacija delavcev v prometu)

[EFBWW](#) (Evropska federacija delavcev v gradbeništvu in lesarstvu)

[EFFAT](#) (Evropska federacija delavcev v živilski industriji, kmetijstvu in turizmu)

[EPSU](#) (Evropski sindikat javnega sektorja)

[EFJ](#) (Evropska federacija novinarjev)

[IndustriAll](#) (Globalni sindikat)

[ETUI](#) (Evropski sindikalni inštitut)

[UNI Europa](#) (Evropski storitveni sindikat)